

Strategische visie 2025—2028

Strategische visie 2025—2028
Museum aan de A
Januari 2024

Museum
aan de A
WERK IN UITVOERING

Inhoud

Voorwoord	03
01 Het nieuwe Museum aan de A	04
02 Samen met alle Groningers	07
03 Strategische doelstellingen	09
04 Uitwerking strategische doelstellingen	10
Bijlages	19
Colofon	25

Groningen krijgt een kans, een gouden kans om te bouwen aan een splinternieuw museum over de rijke Groninger geschiedenis: Museum aan de A. Een zelfbewust museum dat met lef de verhalen van Groningen vertelt en de geschiedenis verbindt met de opgaven van vandaag. Een museum dat agendeert, verrast en inspireert. Hier staan de deuren open voor een brede doelgroep van binnen en buiten Groningen.

Voorwoord

Thuis in Groningen

Museum aan de A, een museum van, door en over Groningers¹, is er straks voor iedereen. Voor de liefhebber van een 'historische snack' én voor de cultuurhistorische fijnproever. Voor de inwoner van stad en provincie. Waar die ook vandaan komt. En voor de toerist. Zodat die nog een nachtje blijft slapen om ook deze Groninger culturele hotspot te bezoeken.

Met partners

We werken nauw samen met onze vaste partners; het Groninger Museum, de Groninger Archieven en Noorderpoort, zowel bij de ontwikkeling als bij de invulling van het nieuwe museum over de geschiedenis van Groningen. Ook andere partners zijn regelmatig betrokken bij onze programmering. Voorbeelden hiervan zijn diverse culturele instellingen in de hele provincie zoals Stichting Pittig Gekruid, CGTC, OVCG, COC Groningen & Drenthe, Het Groninger Landschap, Usva, Biblionet, Noordstaat en Noorderlicht.

Cultuurnotaperiode 2025-2028

Vanzelfsprekend sluiten wij met onze plannen aan op het coalitieakkoord van de gemeente en provincie Groningen waarin staat dat kunst en cultuur toegankelijk en inclusief voor alle Groningers moet zijn. De herinrichting van de vaste presentatie en de programmering van het museum sluit aan bij de strategieën Samenleven met cultuur en Thuis in Groningen.

De cultuurnotaperiode 2025-2028 valt voor Museum aan de A uiteen in twee delen. Stip op de horizon is het vernieuwde museumconcept met een herinrichting van de vaste presentatie, tijdelijke tentoonstellingen en de historische ontmoetingsplek met allerlei publieksactiviteiten in een vernieuwd en uitgebreid museumcomplex en met een geprofessionaliseerde organisatie.

In de eerste jaren ontwikkelen we het gebouwencomplex en de inhoud. In de laatste jaren ontwikkelt en produceert het museum met de partners de herinrichting van de vaste presentatie en een aantal tijdelijke tentoonstellingen: de programmering vanaf de heropening tot en met 2028.

Tot slot

De komende cultuurperiode is een spannend hoofdstuk in de geschiedenis van Museum aan de A. Dat brengt veel energie met zich mee en daar werkt het gehele museumteam met veel passie aan. De stip op de horizon gaan we realiseren met zijn allen, want alleen als iedereen meewerkt gaat dit lukken. Bij voorbaat veel dank aan alle betrokkenen voor de geleverde inzet!

Nicolette Bartelink
Directeur - bestuurder Museum aan de A
Januari 2024

¹ Voor een mooie uitleg over wie 'Groningers' allemaal zijn, zie de Nieuwjaarstoespraak Commissaris van de Koning René Paas 2024 "Veul haail en zegen in 't nijaar!" (Geraadpleegd op 10 januari 2024, [youtube.com/watch?v=HzoVH8wsjNk](https://www.youtube.com/watch?v=HzoVH8wsjNk)), gebaseerd op een beschrijving van de Groningers door stadshistoricus Beno Hofman.

Het nieuwe Museum aan de A

01

Waarom eigenlijk een nieuw geschiedenismuseum?

Van oudsher is een geschiedenismuseum een plek waar je naartoe gaat om te leren over samenlevingen en culturen. Via succesverhalen uit het verleden, gekoppeld aan prachtige collecties die rijkdom en weelde tonen, leer je iets over de identiteit van de bewoners van de plek waar je bent. Het geschiedenismuseum toont traditioneel waarom alles is zoals het moet zijn. Maar wat nou als die succesverhalen helemaal niet over alle inwoners van die plek gaan? Of dat succes zelfs is gecreëerd over de ruggen van anderen? En wat nou als die inwoners zich niet identificeren met succes maar juist met historisch onrecht? Die vragen roepen om nieuwe verhalen, nieuwe collecties en een museum nieuwe stijl.

Museum aan de A voorziet straks in de behoefte aan zo'n nieuw geschiedenismuseum op een manier die past bij de stad en provincie Groningen. Onze succesverhalen maar ook de schaduwkanten vertellen met lef vanuit verschillende perspectieven. Museum aan de A brengt gelaagdheid aan, waardoor meer mensen zich gezien voelen en er ruimte ontstaat voor discussie en wederzijds begrip. Zodat we vanuit het museum een Gronings verhaal kunnen vertellen waar de gehele provincie verbondenheid uit kan putten.

Nieuwe ICOM museumdefinitie

We gaan een museum neerzetten dat in vorm, toon en inhoud voorbeeld stellend is. Hiermee sluiten we aan bij de nieuwe definitie van wat een museum is, recent opgesteld door de International Council of Museums.

Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk, in dienst van de samenleving, gericht op het onderzoeken, verzamelen, bewaren, interpreteren en tentoonstellen van materieel en immaterieel erfgoed. Musea zijn openbaar, toegankelijk en inclusief en bevorderen diversiteit en duurzaamheid. Ze werken en communiceren ethisch, professioneel en met participatie van gemeenschappen. Musea bieden een verscheidenheid aan ervaringen met het oog op educatie, genoeg, reflectie en kennisuitwisseling.²

Museum aan de A heeft een missie, visie en kernwaarden die vanuit die nieuwe ICOM museumdefinitie zijn opgesteld.

Missie

Museum aan de A verbindt inwoners en bezoekers van Groningen met de geschiedenis van stad en provincie. Het museum treedt op als een regisseur/programmeur die ervoor zorgt dat het publiek actief bijdraagt aan de programmering en ontwikkeling van activiteiten. Zo bepaalt het publiek mede de inhoud van het museum. Het museum ontwikkelt verder activiteiten en tentoonstellingen samen met (culturele) partners in provincie en stad.

Visie

In onze globaliserende wereld is aandacht voor geschiedenis van de eigen omgeving en identiteit voor veel mensen belangrijk. Daarom geeft het museum een beeld van het ontstaan en de ontwikkeling van Groningen en de Groningers. Het museum geeft zo context aan de actualiteit.

Scherp profiel

De komende periode gaan we met onze partners aan de slag om een scherp profiel te ontwikkelen waarmee Museum aan de A zichzelf kan onderscheiden binnen het regionale cultuuraanbod. Vanuit deze heldere profilering werkt het museum aan concrete producten zoals de herinrichting van de vaste presentatie, wisseltentoonstellingen vanaf de heropening en randprogrammering. Bij al deze onderdelen gaat het museum ook in gesprek met verschillende doelgroepen zodat participatie op verschillende niveaus gewaarborgd is. In de cultuurperiode 2025-2028 pakt Museum aan de A al deze taken op, zodat er straks een parel bij is gekomen in het bruisende A-kwartier. Ook gaan we door met de ingezette professionaliseringsslag; de werkwijzen van het museum moeten passen bij het nieuwe ambitieniveau. Hiertoe is een interne audit uitgevoerd waar concrete verbeterpunten uit naar voren zijn gekomen, die in de hoofdstukken 3 en 4 worden toegelicht.

Vernieuwbouw

Voor dat nieuwe, voorbeeld stellende museum moeten we nog veel werk verzetten. Om te beginnen staat het museum aan het begin van een vernieuwbouwproject. De laatste verbouwing van de huidige museum panden dateert van de jaren 70 van de vorige eeuw. Het is daarom tijd om het gebouwencomplex aan de huidige museale- en duurzaamheidseisen aan te passen. De historische rijksmonumentale panden uit de 14e eeuw gaan we verduurzamen en beter toegankelijk maken. We realiseren een nieuwe entree aan de Kleine der A en een nieuwbouwdeel zorgt voor up-to-date ruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen, auditorium et cetera. Er zal veel tijd en aandacht uitgaan naar dit grootse project. Bovendien is door de economische en geopolitieke omstandigheden nog onduidelijk wat de werkelijke planning zal zijn. De risicoanalyse van de

Achtergrond

Eeuwenlang was Groningen een echte scheepvaartstad. Zo'n vijftig jaar geleden telde de stad nog verschillende scheepswerven, had het een grote zeevarende bevolking en in de Oosterhaven, aan het begin van het Eemskanaal, lag het vol met coasters. Die tijd is voorbij. Vanaf 1970 verdween de scheepvaart geleidelijk uit de stad Groningen en de bewoners hebben sindsdien nauwelijks meer een binding met het maritieme verleden. Bezoekers van het museum komen dan ook niet meer alleen voor de scheepvaartgeschiedenis, maar hebben een bredere historische belangstelling. Al vanaf 2014 programmeert het museum in pilots wisseltentoonstellingen met een niet-maritiem, historisch thema. Die keuze wordt door het publiek, zowel uit stad en provincie Groningen als daarbuiten, hoog gewaardeerd. Uiteindelijk is in 2020 daarom besloten het Noordelijk Scheepvaartmuseum om te vormen tot Museum aan de A. In vervolg op pilots in het Noordelijk Scheepvaartmuseum is vanaf 2022 de programmering en naam veranderd in Museum aan de A: een algemeen historisch museum voor Groningen en de Groningers en een historische ontmoetingsplek voor stad en de hele provincie Groningen. Een nieuwe programmering, straks in een verbouwd museumcomplex.

Merkstrategie, narratief, kernwaarden en kompas

Volgend uit de missie en visie hebben wij een merkstrategie en narratief opgesteld, dat in 2023 nog verder uitgewerkt is in het Kompas. We deden dit in samenwerking met verschillende partijen waaronder Marketing Groningen. In het Kompas is input verwerkt van onze medewerkers en vrijwilligers, samenwerkingspartners, erfgoedinstellingen en musea in de provincie. Dit narratief ligt aan de basis van wat we doen en welke keuzes we maken. Onze overtuiging berust op vijf kernwaarden. Samen vormen ze de intrinsieke motivatie bij alles wat we doen.

Zelfbewust Lef	Groninger eigenwaarde
Toegankelijk	Onverwacht en onconventioneel
Verbinding	Een pleisterplaats voor iedereen, inclusief, bereikbaar en laagdrempelig
Relevant	Een ontmoetingsplek met combinatiekracht
	Geschiedenis voor de toekomst

Narratief en kernwaarden zijn gecombineerd in het Kompas, ons merkpaspoort voor de medewerkers en andere stakeholders.

² "Museumdefinitie", ICOM, geraadpleegd op 11 januari 2024, bit.ly/ICOM-museumdefinitie.

Samen met 02 alle Groningers

vernieuwbouw wordt maandelijks bijgesteld op basis van de laatste inzichten en ontwikkelingen.

Na de start van het vernieuwbouwproces in 2022 met bouwmanagementbureau Draaijer en het Groningse architectenbureau vector-i is er een structuurontwerp+ gerealiseerd. Eind 2023 is het Programma van Eisen aangescherpt en heeft de architect in opdracht van de gemeente verschillende scenario's uitgewerkt. In 2024 wordt duidelijk hoe de projectorganisatie eruit gaat zien. Dan zullen naar verwachting de plannen voor de nieuwe delen van het gebouwencomplex definitief worden gemaakt.

Risicoafweging en financiering

In de afstemming met de Raad van Toezicht vindt regelmatig een gestructureerde risicoafweging plaats. De vernieuwbouw blijft echter in de huidige maatschappelijke context diverse onzekerheden in zich dragen, waarbij te denken valt aan budgetoverschrijdingen, knelpunten in de leveringen en personele beschikbaarheid.

Ontwikkelingen in de tijd

- 2002** Groninger Museum en Noordelijk Scheepvaartmuseum: Centrum van Geschiedenis
- 2004** Groninger Museum, Noordelijk Scheepvaartmuseum, Openbare Bibliotheek in het Huis van Informatie en Geschiedenis Groningen dat wordt het Forum
- 2006** Noordelijk Scheepvaartmuseum uit het Forumplan
- 2013** Groninger Museum en Groninger Archieven uit het Forumplan; Manifest samenwerking Groninger Museum, Groninger Archieven en Noordelijk Scheepvaartmuseum
- 2016** Twijnstra Gudde / Atelier Brückner / Historisch A-kwartier
- 2016** Aankoop Pakhuis door gemeente
- 2017** Gemeentebegroting reservering SIF voor Museum aan de A
- 2020** Samenwerkingscontracten Groninger Museum, Groninger Archieven, Noorderpoort
- 2020** Masterplan Raadsbesluit 1e fase investering
- 2020** Ontwikkeling Museumcafé Het Pomphuis door Groninger Monumenten Fonds
- 2022** Ontwerp vernieuwbouw gestart
- 2022** Museum aan de A opvolger van het Noordelijk Scheepvaartmuseum
- 2023** Aantrekken van nieuwe financiële middelen in verband met verbouwing en herinrichting vaste presentatie

Thuis in Groningen: ons bestaansrecht

Het bestaansrecht van Museum aan de A is duidelijk: het dient een laagdrempelig geschiedenismuseum te zijn met verhalen van en over alle Groningers. Hierbij sluiten we niet alleen aan bij de nieuwe ICOM-museumdefinitie, maar ook bij het coalitieakkoord van het in 2022 gestarte college van B&W:

Groningen is een aantrekkelijke, bruisende gemeente met een prachtig cultureel aanbod (...). Dat kunnen we beleven in (...) het Groninger Museum, het Museum aan de A, het Groninger Forum (...) en vele andere cultuurdragers die Groningen rijk is. Dit trekt zowel onze eigen inwoners als ook een regionaal, landelijk en internationaal publiek aan en daar zijn we trots op. (...) Cultuur moet dus bij uitstek toegankelijk, inclusief, bereikbaar en laagdrempelig zijn. (...) De Groninger geschiedenis, taal en cultuur koesteren we. We investeren in erfgoed en cultuurhistorie, waarbij we aandacht hebben voor cultuurhistorisch landschap en haar waardevolle elementen.³

Slutelwoorden vanuit het coalitieakkoord zijn toegankelijkheid, inclusiviteit, bereikbaarheid en laagdrempeligheid, aangevuld met diversiteit, duurzaamheid en participatie vanuit de museumdefinitie. Dat houdt in dat we kritisch kijken naar de producten die we maken. Voor wie maken we die, en hoe komen we tot een laagdrempelig en inhoudelijk sterk product dat representatief is voor diverse groepen in de samenleving?

Specifieke programmering

Sinds we bezig zijn met de transitie naar een museum over de geschiedenis van Groningen, zien we ook dat Museum aan de A door specifieke programmering andere doelgroepen naar het museum trekt.

De bezoekers: wie zijn dat nou eigenlijk?

Via registratie van Museumkaarthouders en postcodes hebben we een goed beeld van de huidige bezoekers. Het grootste deel komt uit Groningen, daarna volgen bezoekers uit Friesland en Noord-Holland, naast natuurlijk bezoekers uit de rest van Nederland. Van de geregistreerde buitenlandse bezoekers komt het grootste deel uit Europa (87%) - vooral uit Duitsland - en 13% uit de Verenigde Staten, Canada, Zuid-Amerika of Australië. Verder valt op dat op dit moment de klassieke museumbezoeker met een westerse culturele achtergrond, hoogopgeleid en 50plus, de boventoon voert naast de schoolgroepen. Als we dit beeld zetten naast de demografische opbouw van de gemeente en provincie Groningen, zien we dat dit niet representatief is voor een groot gedeelte van de Groninger bevolking. Om een museum te maken dat voor alle Groningers is, moet daar verandering in komen.

Dit geldt zowel voor tentoonstellingen als voor activiteiten. Door bijvoorbeeld in het kader van de manifestatie Bitterzoet Erfgoed een tentoonstelling over het slavernijverleden van Groningen te maken trok Museum aan de A bezoekers die nog nooit eerder in het museum waren geweest. Die lijn zetten we voort in onze nieuwe vaste presentatie en in onze wisseltentoonstellingen.

We willen museale producten aanbieden die representatief zijn voor alle Groningers zowel in stad als in provincie. Dat wil echter niet zeggen dat we met één tentoonstelling iedereen kunnen bedienen.

³ "Het begint in Groningen; Voor wat echt van waarde is", 2022-2026 Coalitieakkoord Gemeente Groningen, geraadpleegd op 11 januari 2024, gemeente.groningen.nl/coalitieakkoord.

Strategische doelstellingen 03

Juist door een specifieke programmering te ontwikkelen, die per tentoonstelling of activiteit andere doelgroepen kan bereiken, kunnen we een museum worden over alle Groningers. Museum aan de A heeft echter niet al die perspectieven zelf in huis. Het is dus niet mogelijk om van achter de gesloten deuren van het museum verhalen te bedenken die aansluiten bij de geleefde werkelijkheid van alle Groningers. Deze stijl vraagt daarom dat we niet alleen over alle Groningers, maar vooral samen met alle Groningers onze programmering invullen.

Of/by/for all

Van iedereen, door iedereen en voor iedereen. Dat is één van onze uitgangspunten. Om een breed, meer divers, minder traditioneel en jonger publiek te trekken, moeten we andere middelen inzetten. Niet iedereen komt op een tentoonstelling af. Maar een

aansprekende, laagdrempelige activiteit, zoals de Groninger Museumnacht of de viering van Ketu Koti, kan er juist wel voor zorgen dat een bepaalde groep naar het museum komt. Mensen uit de doelgroepen zelf er actief bij betrekken is van groot belang (bekend als het door Nina Simon ontwikkelde *of/by/for all* principe). Diversiteit in opleidingsniveau, in leeftijd, op het gebied van culturele achtergronden, toegankelijkheid en programmering voor bezoekers met een beperking behandelen we daarom uitgebreid in ons doelgroependocument⁴.

Dit betekent ook het nadenken over onze eigen rol in het museale proces van tentoonstellingen en randprogrammering maken. Deze methode vraagt ons om verhalen op te halen uit de samenleving en onze producten te toetsen bij gemeenschappen uit die samenleving.

⁴ Doelgroependocument beschikbaar op aanvraag.

De komende jaren, van 2025 tot 2026, richten we ons op de realisatie van de vernieuwbouw, de herinrichting vaste presentatie en een verrassend programma wisselentoonstellingen vanaf de heropening van het museum. Publieksactiviteiten in de historische ontmoetingsplek programmeren we binnen en buiten het museum, al naar gelang de verbouwing dat toestaat. Voorbeelden zijn Ketu Koti, Bommen Berend, de Groninger Museumnacht en... niet te vergeten: WinterWelvaart, ons allergrootste evenement, dat in 2025 alweer de 18^e editie kent.

De heropening van het vernieuwde museum wordt een mijlpaal voor Museum aan de A. Dan willen we onderstaande strategische doelstellingen hebben bereikt. In het tweede gedeelte van de cultuurperiode, in 2027 en 2028, gaan we ons vooral richten op het bestendigen en door ontwikkelen van deze strategische doelen. Een aantal van deze doelstellingen is al langer onderdeel van de strategische visie van Museum aan de A. We hebben ze opnieuw tegen het licht gehouden en aangescherpt waar dat kon.

1. Educatie & participatie

Eind 2026 heeft Museum aan de A een nieuw educatief en publieksaanbod gereed op het gebied van de geschiedenis van Groningen over en voor de gehele provincie. Voor iedereen en voor alle leeftijden.

2. Voorwerpen & verhalen

Eind 2026 verzamelt het museum in samenspraak met het Groninger Museum en de Groninger Archieven voorwerpen en verhalen over Groningen en de Groningers die te verkennen zijn in een vaste presentatie, in wisselentoonstellingen, in de historische ontmoetingsplek en online.

3. Profilering

Eind 2026 heeft Museum aan de A een scherp profiel als historisch museum van Groningen.

4. Historische ontmoetingsplek

Eind 2026 is Museum aan de A een historische ontmoetingsplek in het A-kwartier met programma's over geschiedenis, cultuur en maatschappij.

5. Startpunt voor een ontdekkingsreis

Eind 2026 is Museum aan de A startpunt voor een ontdekkingsreis door de provincie Groningen.

6. Cultureel ondernemerschap

Eind 2026 heeft Museum aan de A een professionaliseringslag gemaakt in inhoud, collectiebeheer, programmering en cultureel ondernemerschap en past het museum de codes volledig toe.

Uitwerking strategische doelstellingen

04

4.1 Educatie & participatie

Eind 2026 heeft Museum aan de A een nieuw educatief en publieksaanbod gereed op het gebied van de geschiedenis van Groningen over en voor de gehele provincie. Voor iedereen en voor alle leeftijden.

Dialogoog

We werken de komende jaren aan een nieuw publieksaanbod en aan nieuwe onderwijsprojecten. Een scherp publieksprogramma is namelijk de hoeksteen van de formule van het nieuwe Museum aan de A. We ontwikkelen het publieksprogramma vanuit onze kernwaarden. We programmeren activiteiten die altijd relevant zijn voor wat er speelt in de maatschappij. Dit doen we met lef, dus net even anders dan anders. Dit doen we uiteraard op een voor de doelgroep geschikte manier, waardoor we de geschiedenis toegankelijk maken voor alle leeftijden. We vertellen met de activiteiten betekenisvolle verhalen en stimuleren anderen ook tot het vertellen van verhalen. We gaan dus in gesprek met ons publiek en we baseren ons hiervoor op methodes als *I ASK*, *Visual Thinking Strategies*, *Visible Thinking* en *Art of Hosting*. Al deze methodes hebben dialoog als uitgangspunt. Door met ze in dialoog te gaan, zoeken we de verbinding met de bezoekers. We gaan op zoek naar de Groninger eigenwaarde; wat maakt Groningen nu juist Groningen en Groningers tot Groningers.

In de ontwikkeling van de vaste presentatie zorgen we ervoor dat bovengenoemde methodes worden toegepast. De twee belangrijkste uitgangspunten zijn: het vertellen van betekenisvolle verhalen en co-creatie.

Betekenisvolle verhalen

Museum aan de A ziet het als een belangrijke taak om bezoekers kennis te laten maken met de regionale geschiedenis. Regionale geschiedenis gaat namelijk altijd over de directe leefomgeving van mensen en vormt daarmee de basis voor omgevingsbewustzijn en identiteitsvorming. Geschiedenis zien we als bottom-up, we gaan in gesprek met onze bezoekers en halen zo betekenisvolle verhalen op. We ontwikkelen niet alleen

een goed gevuld en inhoudelijk activiteitenprogramma voor in het museum, maar gaan ook naar andere instellingen (culturele instellingen in de provincie, zorginstellingen, wijkcentra, etc.) toe om onze passie voor de Groninger geschiedenis over te brengen en ook echt verhalen op te halen. We geven op die manier Groningers de mogelijkheid verhalen te delen en anderen te ontmoeten. We doen dit door op zoek te gaan naar sleutelfiguren die ons netwerk kunnen helpen uitbouwen. Een eerste stap hebben we gezet door samen te werken met Charles Goudsmit, de initiatiefnemer van Stichting Pittig Gekruid, die een groot en divers netwerk in Groningen heeft. Dit bouwen we in de komende jaren verder uit. Met ons aanbod van publieksactiviteiten leveren we een bijdrage aan het toegankelijk, inclusief en bereikbaar maken van de Groninger geschiedenis en cultuur. Hiermee houden we, met elkaar, de Groninger historie levend.

In onze educatieve programma's verdiepen we het delen en ophalen van verhalen door de leerlingen kennis te laten maken met historische Groningers. Zo zorgen we voor sterke rolmodellen en daarmee dat leerlingen met trots kunnen kijken naar de plek waar ze vandaan komen. Zo weten ze dat de wereld voor hen openligt, ook voor Groningers. Daarom ontwikkelen we een educatief aanbod dat aansluit bij de Groninger Canon en is Museum aan de A de aanjager van het grote project waarin een nieuwe onderwijscanon van Groningen wordt gemaakt, die gevuld gaat worden met lesmateriaal van allerlei culturele instellingen uit Groningen en dus ook met dat van Museum aan de A.

Co-creatie

Daarnaast werken we voor de educatieve projecten en het publieksprogramma in co-creatie met de doelgroep. Dit betekent dat we niet alleen verhalen ophalen maar ook samen met hen verhalen maken, verhalen die relevant en herkenbaar voor ze zijn. We ontwikkelen bijvoorbeeld onze nieuwe onderwijsprogramma's in samenspraak met een kinder-/jongerenpanel en organiseren publieksactiviteiten in samenwerking met mensen uit de doelgroep die we willen bereiken. Hiermee komen we meer te weten over de wensen en behoeften van deze groep en kunnen we in onze tentoonstellingen en activiteiten hier nog beter op aansluiten.

4.2 Voorwerpen & verhalen

Eind 2026 verzamelt het museum in samenspraak met het Groninger Museum en de Groninger Archieven voorwerpen en verhalen over Groningen en de Groningers die te verkennen zijn in een vaste presentatie, in wisseltentoonstellingen, in de historische ontmoetingsplek en online.

Het museum laat daarin zien dat de geschiedenis van Groningen niet alleen boeiend is maar dat het ook gewoon leuk is om te zien hoe het vroeger was en hoe onze voorouders leefden. De presentaties sluiten aan bij onder andere de Collectie Groningen en de nieuwe Groninger Onderwijs Canon en we verwijzen naar erfgoedmusea in de provincie. De verhalen die we in de presentaties laten zien, halen we op bij zoveel mogelijk Groningers. Museum aan de A werkt aan de hand van een uitgebreid participatieplan, waarin co-creatie centraal staat, toe naar een vaste presentatie van/door over Groningers.

Onze collectie

De unieke verhalen uit Groningen en de voorwerpen die daarbij horen zijn de kerningrediënten van onze

presentaties. We gaan niet alleen de provincie in om verhalen op te halen, maar ook om samen met de gemeenschap en met erfgoedpartners in de provincie Groningen tot nieuwe speerpunten voor onze collectie te komen. Op deze manier vormen we een collectie die representatief is voor de verhalen die nu leven in stad en provincie. De verhalen zelf kunnen ook onderdeel worden van deze collectie door *oral history* projecten op te zetten waarbij verhalen worden vastgelegd.

Die stappen worden echter voorafgegaan door de herwaardering van de huidige collectie. We zijn al geruime tijd bezig met het ontzamen van objecten die niet langer in onze collectie thuishoren. De focus van dat traject ligt nu op voorwerpen die niet afkomstig zijn uit de provincie Groningen en daarmee duidelijk niet passen bij het inhoudelijke verhaal dat we als Museum aan de A willen vertellen. De overgebleven collectie wordt gehierarchiseerd, wat inhoudt dat de objecten opnieuw worden bekeken vanuit de bredere blik op de Groningse geschiedenis, in plaats van de oude thematische, op scheepvaart gerichte blik. Daar zal logischerwijs uit komen dat er gaten in de collectie zijn, waar toekomstig verzamelbeleid op moet worden aangepast. Ook kunnen er nieuwe topstukken uit naar voren komen; objecten die met de nieuwe brede historische blik meer zeggen over andere thema's dan scheepvaart alleen.

Parallel daaraan zijn we bezig met een verbetertraject voor het behoud en beheer van de collectie. Dat traject omvat zowel collectieprotocollen als de verbetering van depots. Op dit moment werkt het museum met drie depotlocaties, gevestigd in het museum zelf, Nienoord en het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis. Die locaties zijn klimatologisch ontoereikend en de decentralisatie van de collectie zorgt voor een onoverzichtelijke situatie. De herwaardering van de collectie omvat ook dat opnieuw wordt gekeken welke behoeften qua behoud en beheer de objecten hebben, zodat ze op de juiste plek en op de juiste manier worden opgeslagen. Waarschijnlijk moeten hier nieuwe samenwerkingen voor worden aangegaan om een verbetering van de depotsituatie te realiseren. In het collectieplan, dat eind 2023 tot stand is gekomen, wordt dieper ingegaan op het veranderende collectiebeleid (collectieverwerving, -selectie en de afstotingscriteria) en de wijze waarop we het collectiebeheer in het nieuwe museum gaan organiseren.

⁵ Verdrag van Faro: bit.ly/verdrag-van-faro

⁶ "Groningen op derde plek van de gelukkigste steden van Europa", *Economie Groningen*, 4 januari, 2024, bit.ly/gelukkigste-steden-van-europa.

Een afgewogen verzamelbeleid

Bij de transitie van het museum hoort een nieuw verzamelbeleid. Van een museum dat zich met de noordelijke scheepvaarthistorie bezighield richt Museum aan de A zich op de (cultuur)historie van Groningen; stad en provincie. Maar we zijn natuurlijk niet de enigen die zich met de Groningse cultuurhistorie bezighouden. De nieuw te formuleren verwervings-, selectie- en afstotingscriteria komen in 2024 tot stand in nauw overleg met de partners Groninger Museum en Groninger Archieven. Op deze manier garanderen we dat onze collecties elkaar aanvullen. Ook blijven we putten uit de wensen die leven in de provincie door in gesprek te blijven met de samenleving. Groningers zullen daarom mee kunnen bepalen en meedenken over de collectie die kan worden verzameld en ontzamd. We willen daarbij het Verdrag van Faro⁵ als uitgangspunt gebruiken en niet langer alleen zélf bepalen wat cultureel erfgoed is en wat niet, want cultureel erfgoed is juist van iedereen. Die verwervings-, selectie- en afstotingscriteria worden in de cultuurperiode 2025-2028 verder uitgewerkt en in de praktijk gebracht.

Presentaties

Door verhalen uit de hele Groningse samenleving samen te brengen met prachtige en verrassende collecties, maken we tentoonstellingen die Groningen op een andere manier laten zien. Dat doen we door middel van zowel onze nieuwe vaste presentatie met doorverwijzingen naar andere musea, als door wisseltentoonstellingen.

Het eerste gedeelte van de cultuurperiode tot aan de heropening van het vernieuwde museum staat vooral in het teken van de ontwikkeling van onze nieuwe vaste presentatie. Dit wordt het grootste project op het gebied van presentatie. De vaste presentatie vertelt de verhalen van Groningen en krijgt als thema *Waarom houden wij van Groningen?*. De tentoonstelling laat zien hoe dicht geluk en ongeluk in Groningen soms bij elkaar liggen. Zo betekende de vondst van de gasbel een groot geluk voor de Nederlandse economie maar ook veel leed en ongeluk voor Groningen. Als noordelijkste provincie lijkt Groningen zo ver weg en ontstaat vaak het gevoel dat Groningen vergeten wordt. En toch lijkt in Groningen alles dichtbij. Hier ben je dolgelukkig, want naast de bruisende stad met internationale flair is er ook veel rust en ruimte in de provincie. Zo blijkt uit recent onderzoek dat Groningen op de derde plek staat van gelukkigste steden van Europa.⁶

Samen met Studio Louter en OPERA Amsterdam gaan wij deze schijnbare tegenstellingen uitwerken tot een vaste presentatie die tot de verbeelding spreekt

en een breed publiek aanspreekt. De verbinding die Groningers met hun provincie voelen dragen wij uit. Van mbo student tot internationale student, van Stadjer, inwoner van de provincie tot toerist, in onze nieuwe vaste presentatie kan iedereen zich Groninger voelen – ook al is het maar voor één dag. Door steeds weer stil te staan bij geluk en de keerzijde van geluk brengen wij gelaagdheid aan en bekijkt het museum onderwerpen vanuit verschillende perspectieven. We vertellen met lef verhalen van Groningen en Groningers en schuwen ook de schaduwkanten niet.

Daarnaast gaan we uiteraard ook een wisseltentoonstellings- en activiteitenprogramma voor het openingsjaar en de jaren erna ontwikkelen. Na de heropening, in het tweede gedeelte van de cultuurperiode gaan we ons richten op het door ontwikkelen van het verdere meerjarenprogramma van wisseltentoonstellingen. Bij al onze tentoonstellingsproducten staan laagdrempeligheid en multi-perspectiviteit centraal. Door tentoonstellingen te maken die niet te museaal aanvoelen door een koude afstandelijke stijl, maar uitnodigend zijn voor iedereen, voelen mensen zich sneller op hun gemak. Op deze manier faciliteren onze tentoonstellingen niet alleen dat de bezoekers de informatie tot zich te nemen, maar ook het gesprek aan gaan. Als tijdelijke tentoonstelling na de heropening denken we aan onderwerpen als graffiti in Groningen, in samenwerking met de Groninger Archieven. Daarnaast blijven we voor al onze producten contact zoeken met stakeholders uit de samenleving. Dit doen we niet alleen om verhalen op te halen, maar ook om advies te vragen over de tentoonstellingen die we maken.

4.3 Profilering

Eind 2026 heeft Museum aan de A een scherp profiel als historisch museum van Groningen.

Museum aan de A kenmerkt zich als een inclusief en toegankelijk museum, de focus op multi-perspectiviteit,

onze nieuwe tentoonstellingen, onze vernieuwbouw en natuurlijk door de Groningse cultuurgeschiedenis. Vanuit dat alles creëren we een scherp profiel waarmee we ons onderscheiden van andere erfgoedinstellingen in de regio. Op deze manier bieden we een museale ervaring die nog niet aanwezig is in de provincie Groningen en verrijken we daarmee de cultuursector.

Vernieuwbouw

De komende jaren verbouwen we het museumcomplex. Dat leidt niet alleen tot modernisering van de museale mogelijkheden die het complex biedt, maar ook tot een nieuwe *look and feel*. Door de verplaatsing van de entree van het museum naar het Kleine der A 5 krijgt het museum een fysieke identiteit die zich duidelijk onderscheidt van die van het voormalige Noordelijk Scheepvaart Museum. Daarnaast komt in de entree een gratis toegankelijke centrale hal met een prachtig gedecoreerd plafond uit 1637 dat nu gerestaureerd wordt. Door een gratis deel aan te bieden willen we een meer divers publiek naar het museum te trekken. Ook wordt het hele complex fysiek beter toegankelijk gemaakt door liften toe te voegen en de twee gebouwen aan de Brugstraat beter met elkaar te verbinden. Op deze manier worden inclusie en toegankelijkheid niet alleen waarden die we via de inhoud van onze producten realiseren, maar onderdeel van ons museumgebouw.

Complementair in plaats van concurreren

Wij gaan iets toevoegen aan het museale aanbod van Groningen. Dat doen we niet door de strijd aan te gaan met andere musea, maar door elkaar aan te vullen en juist ook door naar anderen musea te verwijzen. Om deze reden zijn we al een duurzame samenwerking aangegaan met het Groninger Museum en de Groninger Archieven, die een aandeel hebben in het realiseren van onze nieuwe vaste presentatie. Die samenwerking is duurzaam, omdat we ook gezamenlijk tijdelijke tentoonstellingen gaan ontwikkelen. Samen kijken we welk verhaal op welke manier het beste op welke plek verteld kan worden. Zoals in doelstelling 5 wordt besproken, gaan we op een vergelijkbare manier in gesprek met partnermusea in de rest van de provincie.

Museum aan de A

Onze naam is een hommage aan de rivier de Drentsche Aa, aan de waarde van stromend water en aan onze prominente plek in de stad: gelegen aan de A, in het hart van het A-kwartier en met uitzicht op de Akerk. De A staat voor verbinding, beweging, landschap, handel, nijverheid en leven. Gronings leven. Daarom besteden wij naast het fysiek verplaatsen van onze ingang naar de (Kleine der) A ook in de programmering van evenementen steeds meer aandacht aan de A. Enkele voorbeelden hiervan zijn lezingenprogramma's over de A, Aa of Ae's in Museum aan de A en in de provincie, het educatief programma Zomer aan de A en nauwe samenwerkingen met de Akerk en de buurtvereniging van het A-kwartier voor o.a. WinterWelVaart. Ook activiteiten als Theater aan de A, Kunst langs de A, Groningen aan de A en Muziek op de A ondersteunen de bekendheid van onze nieuwe naam.

Communicatiestrategie

Voor ons gedegen communicatieplan 2025-2028 vragen we advies aan een extern communicatie-bureau. Om een goede verandering naar Museum aan de A te bewerkstelligen is een ijzersterke communicatiestrategie essentieel. Een nieuw museum betekent een nieuw merk, een nieuwe identiteit en een nieuw imago. Als leidraad voor de medewerkers is het Kompas met

kernwaarden en narratief ontwikkeld. Met de korte en bondige versie hiervan, het merkpaspoort, maakten we al gericht keuzes voor o.a. de architect in 2021 en de grafisch ontwerpers voor onze tijdelijke huisstijl in 2022. Ook de evenementen, activiteiten en het assortiment van de museumwinkel leggen we langs het merkfilter van het Kompas. In 2024 wordt de tijdelijke huisstijl geëvalueerd, verder uitgediept en aangescherpt waar nodig. Met een nieuwe communicatiestrategie i.s.m. merkregisseur Lianne Lugies en G2K, een fullservice bureau in branding en communicatie, zijn we ook de periode dat we geen tentoonstellingen hebben, gegarandeerd van voldoende aandacht. Nieuwswaardige ontwikkelingen rondom de deels sluiting, deels openstelling en vernieuwbouw en inhoudelijke projecten communiceren we via de pers aan een groot publiek en daarnaast zal in 2025 de communicatie vooral gericht zijn op de doelgroepen medewerkers, bureaus, partners en inwoners van Groningen naast bestuurders, gemeente- en provincieambtenaren, gemeenteraad en de provinciale staten. Verder werken we met een marketingcommunicatieplan met als doel het nieuwe Museum aan de A te introduceren en de doelgroepen op voorhand te informeren over de transitie en het museum. Naast het op passende wijze informeren van de verschillende doelgroepen willen we ze bij het veranderingsproces betrekken en laten meedenken met de invulling van Museum aan de A. Met als

De huidige binnenplaats groeit uit tot een museumplein met bijzondere activiteiten, zoals een theatervoorstelling, poëzie en muziek. Ook gebruiken we de binnenplaats tijdens Ketj Koti in juli, Bommen Berend in augustus, de Groninger Museumnacht in september en WinterWelVaart in december als podium. Het plein is voor iedereen gratis toegankelijk. Het museum zelf is via poorten aan beide kanten van het plein te betreden. Ook mensen die niet van plan waren om het museum te bezoeken, of die de plek simpelweg nog niet kennen, nodigen we uit om bij het museum naar binnen te gaan. Vanaf de nieuwe entree aan de Kleine der A ontstaat bovendien een nieuwe looproute binnendoor naar de binnenstad via de Brugstraat. Samen met de nieuwe binnenplaats vormt de begane grond de publiek toegankelijke basis van Museum aan de A. Hier loop je zonder verplichtingen gewoon even binnen. Hier kun je in alle rust en vrijheid ontdekken wat Museum aan de A jou te bieden heeft. Hier ontdek je de geschiedenis van de A en het A-kwartier. De entreehal vormt de sleutel tot het museum en biedt toegang tot de verschillende lagen, verdiepingen en functies van het museum.

De doelgroepen van de nieuwe vaste presentatie zijn:

- Inwoners van Groningen stad en provincie;
- Scholieren met educatief programma voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs;
- Studenten mbo, hbo en wo;
- Toeristen uit binnen- en buitenland (educatie meertalig).

De doelgroepen van de historische ontmoetingsplek zijn:

- Inwoners van Groningen stad en provincie;
- Geïnteresseerde vrijwilligers die participeren in het project *Maak Geschiedenis* van de Groninger Archieven;
- Studenten van Noorderpoort voor stages; we worden leer-werkplek en leslocatie voor Noorderpoort;
- Specifieke bezoekers voor activiteiten in het museum, maar ook op locatie in de gemeente en provincie;
- Studenten mbo, hbo en wo;
- Toeristen uit binnen- en buitenland.

4.5 Startpunt voor een ontdekkingsreis

Eind 2026 is Museum aan de A startpunt voor een ontdekkingsreis door de provincie Groningen.

Museum aan de A is straks als historisch museum van Groningen het logische vertrekpunt voor mensen op ontdekkingsreis door de provincie. Het grootste deel van de Groninger geschiedenis ligt immers buiten de muren van het museum. Dat zijn de kerken, de wierden, het landschap, de boerderijen en borgen, de waterwegen en niet te vergeten natuurlijk de vele musea

en erfgoedinstellingen in de provincie. We stimuleren mensen om de regio in te trekken en op nieuwe manieren de provincie te bekijken. Het museum biedt handvatten om historische elementen in de provincie te leren herkennen, begrijpen en waarderen. In de gratis entreehal van het museum is straks een grote kaart van de provincie te zien met daarop de verschillende culturele instellingen. Folders van de musea zelf vinden daar hun plek en het museum zal zelf ook actief bezoekers doorverwijzen naar de instellingen in de provincie. Ook in de herinrichting vaste presentatie nemen we het uitgangspunt mee dat de bezoeker na afloop inspiratie heeft opgedaan om ook de provincie in te trekken. Hoe we dat precies gaan vormgeven, ontwikkelen we de komende tijd. Als de bezoeker klaar is met zijn bezoek aan het museum is dat niet het einde van de culturele reis door Groningen, maar slechts het begin. Langdurige samenwerking met musea en andere erfgoedinstellingen in de provincie ligt aan de basis van alles wat het Museum aan de A doet. Hoe we dit vorm geven in onze nieuwe vaste tentoonstelling, staat verder uitgewerkt in het stuk over presentatie. Daarnaast komt de verbinding met stad en provincie ook terug in ons activiteitenprogramma en verdere programmering. We zien het museum als *linking pin*, een verbindende factor, tussen kleinere en grotere musea. We willen met name de kleine musea in de provincie betrekken bij grote provinciale programma's, op een manier die voor iedereen haalbaar is.

Een voorbeeld daarvan is de provincie-brede manifestatie rond 80 jaar vrijheid in 2025 die nu al voorbereid wordt. Alle culturele en erfgoedinstellingen in Groningen, klein of groot, zijn uitgenodigd om mee te doen. De deelnemende partijen ontwikkelen hun eigen projecten onder de paraplu van 80 jaar vrijheid Groningen. Projecten kunnen uiteenlopen van een lezingenreeks tot een festival en van een scholenproject tot een grote tentoonstelling. Belangrijk is ook de verbinding tussen de verschillende partijen.

Museum aan de A faciliteert, verbindt en zorgt voor een gezamenlijke communicatie. Net als bij 80 jaar vrijheid Groningen, werkt Museum aan de A in de periode 2025-2028 bottom-up: onze projecten sluiten aan bij de vraag vanuit erfgoed- en cultuursector. Daarnaast ontwikkelen we natuurlijk ook zelf samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld aansluitend bij tentoonstellingen.

4.6 Cultureel ondernemerschap

Eind 2026 heeft Museum aan de A een professionaliseringsslag gemaakt in inhoud, collectiebeheer, programmering en cultureel ondernemerschap en past het codes volledig toe.

Op basis van de in 2023 gehouden Interne Audit met de criteria van het Museumregister is een aantal verbeteringspunten geconstateerd in de bedrijfsvoering, in het collectiebeheer en -beheer. Aan al deze punten gaan we werken zodat er in 2026 een goed functionerend museum staat met up-to-date bedrijfssystemen. Naast het verkrijgen van de noodzakelijke financiële middelen om de investeringen van de nieuwbouw te dekken, willen we onze geldstromen optimaliseren (schenkingen, subsidies, eigen inkomsten uit entreegelden, winkel en horeca). Het is onze doelstelling om uiteindelijk 25-40% van de kosten uit eigen inkomsten te verkrijgen (tickets, zaalhuur, catering etc.). In 2024 vragen we de Coöperatie Sterke Musea een Commercieel Plan op te stellen voor het museum. Ten slotte moet de bedrijfsvoering op orde zijn, passend bij de eisen die overheden en subsidiegevers stellen aan een museum van de 21e eeuw. De verwachting is dat de eisen aan musea zullen toenemen, zowel qua taken als de verantwoording over die taken. Bovendien is de verwachting dat de beschikbare middelen vanuit subsidieverstrekkers de komende jaren niet veel groter zullen worden. Onze intentie is, op basis van de Benchmark Museana 2024, om te groeien naar 50.000 bezoekers per jaar. (vgl. 21.000 in 2023, exclusief WinterWelVaart). We willen de toegang laagdrempelig houden, maar dat heeft consequenties voor de prijsstelling en ticketopbrengsten. Als gevolg van deze zaken zal het museum steeds strakker keuzes moeten maken in de activiteiten. Om die keuzes goed te kunnen maken is het noodzakelijk om de informatievoorziening intern op orde te hebben. Daarnaast moet het museum scherp hebben welke keuzes gemaakt kunnen worden binnen de doelstelling en weke consequenties die keuzes hebben.

De codes

Als geregistreerd museum houden we ons aan de Ethische Code, de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie.

doel: informeren, betrokkenheid vergroten en enthousiasmeren over het nieuwe museum. En... ze ambassadeur maken.

Tot slot is de opening van het vernieuwde museum een heel groot en belangrijk onderdeel van de communicatie. Er zal een openingsmanifestatie plaatsvinden waar geen Groninger omheen kan.

4.4 Historische ontmoetingsplek

Eind 2026 is Museum aan de A een historische ontmoetingsplek in het A-kwartier met programma's over geschiedenis, cultuur en maatschappij.

Met de transformatie van Museum aan de A pakt de gemeente Groningen de kans om een impuls te geven aan het historisch A-kwartier. Met de nieuwe hoofdentree aan de Kleine der A, het openen en verbeteren van de gevel van het pakhuis aan de Schuitemakersstraat en het verbeteren en vergroenen van de binnenplaats creëren we aantrekkelijke nieuwe routes om langs te fietsen of doorheen te lopen mét ook nog eens zicht op het bijzondere erfgoed. Op de binnenplaats komt een podium met tribune en een terras. Er zijn vergaderruimtes en een museumwinkel.

Informatievoorziening

Om ervoor te zorgen dat de informatievoorziening verbeterd tot het gewenste niveau wordt enerzijds ingezet op verbetering van de systemen en anderzijds op kennis en gebruik van die systemen. Het museum heeft inmiddels de implementatie van haar ERP-systeem (AFAS) succesvol afgerond. Daarmee is de basis gelegd voor een efficiëntere (financiële) informatievoorziening. Daar moeten echter nog wel de juiste processen voor opgezet en vastgelegd worden en de medewerkers zullen meegenomen moeten worden in deze processen. Met name op het gebied van projectmanagement gaan we de komende jaren stappen zetten. Daarnaast zal gekeken worden naar verdere efficiencycyclen in ons ERP-systeem. Onder andere de verwerking van facturen en de personeelsadministratie kunnen in potentie nog verbeterd worden.

Voor collectiebeheer en onderhoud wordt inmiddels de laatste hand gelegd aan het gebruik van Axiell. In de toekomst kijken we hoe we onze collectie digitaal toegankelijker kunnen maken via dit pakket. Om ervoor te zorgen dat de informatie veilig en betrouwbaar is, zullen we ook stappen moeten maken in de ICT-omgeving en de fysieke beveiliging van het museum. Ook hierin zullen we de komende jaren energie steken.

Sturingsmogelijkheden inzichtelijk maken

Met de beschikbaarheid van informatie ontstaat de ruimte om betere keuzes te maken en te sturen. Daarvoor moet wel helder zijn welke keuzes voorhanden liggen. Zoals elk museum (en elke onderneming) zijn er kosten en opbrengsten waar we relatief weinig invloed op hebben en/of weinig aan kunnen sturen.

Daartegenover staat dat we wel nadrukkelijk keuzes kunnen maken op andere gebieden, zoals de mix van activiteiten die we aanbieden en welke projecten we willen doen.

Om die keuzes scherp te krijgen zal gewerkt worden aan een inventarisatie van de commerciële mogelijkheden in de nieuwe opzet. Waarbij we een heldere visie creëren op de activiteiten die we willen ontplooiën en hoe die bijdragen in onze opbrengsten met het uiteindelijke doel om 25-40% aan publieksinkomsten te genereren.

Kritische keuzes

Om binnen de mogelijkheden, met de juiste informatie, tot goede keuzes te komen is het van belang het kennisniveau van de medewerkers op niveau te brengen en te houden. Dit is enerzijds gericht op bewustwording (over veiligheid, financiën) en anderzijds op training (gebruik van IT, projectmanagement). We maken een inventarisatie van de behoefte en een plan om de kennis op niveau te brengen en te houden.

Daarnaast is het van belang om kennis te delen en ook externe kennis binnen te halen. Om die kennisdeling verder vorm te geven wordt gekeken naar het aanbieden van allerhande stageplekken en onderzoeksopdrachten binnen de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt verdere samenwerking gezocht met vergelijkbare instellingen om te kijken of er zaken gemeenschappelijk opgepakt kunnen worden en/of dat er tussen instellingen taken samen uitgevoerd kunnen worden om zo minder kwetsbaar te zijn als individuele instelling. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het Groninger Museum in de backoffice en onze gedeelde Controller.

Bijlage 1: Codes

Ethische Code⁷

Afspraken omtrent het naleven van de Ethische Code zijn vastgelegd in ons collectiebeleid, in het personeelshandboek en in het vrijwilligershandboek. Met behulp van informatiebijeenkomsten, ons personeels- en vrijwilligershandboek, zorgen wij ervoor dat onze medewerkers en vrijwilligers op de hoogte zijn van de code en deze naleven.

Governance Code Cultuur⁸ en Fair Practice Code⁹

Het museum past de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code toe en houdt zich aan de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Het museum heeft een vijfkoppige onbezoldigde Raad van Toezicht met een auditcommissie, een commissie bestuurszaken en een commissie museale zaken. Op basis van verschillende governance-sessies en jaarlijkse zelfevaluaties wordt de governance steeds verder geoptimaliseerd. Voor de komende cultuurperiode staan o.a. het implementeren van de museumCAO, de benoeming van twee nieuwe RvT-leden en het verbeteren van de fysieke werkplekken op de agenda.

Daarnaast heeft het museum een onbezoldigde Raad van Advies, die de directeur-bestuurder op tal van zaken adviseert, o.a. op het gebied van diversiteit en inclusie.

Binnen de komende beleidsperiode gaan zij o.a. adviseren over de herinrichting van de vaste presentatie, ons participatie- en businessplan.

Code Diversiteit & inclusie¹⁰

Sinds 2023 zijn we bezig met regelmatige zelf-evaluaties op het gebied van diversiteit en inclusie. Dit doen we aan de hand van de vier P-methode van de Code Diversiteit & Inclusie. De komende cultuurperiode gaan we dit uitwerken in ons diversiteits- en inclusiebeleid. Ons doel is het bereiken van een divers publiek en dat iedereen zich welkom voelt in ons museum. Daarvoor is het niet alleen belangrijk dat ons programma uiteenlopende historische onderwerpen bevat die interessant zijn voor een breed publiek. We willen onderwerpen juist vanuit verschillende perspectieven benaderen, zodat verschillende groepen zich gehoord en gezien voelen. Het museum wordt een plek waar relevante thema's op een toegankelijke manier aan bod komen. Om dit te realiseren gaan we met verschillende groepen Groningers in gesprek. We willen weten wat hen boeit en bezighoudt, we willen hun verhalen ophalen en kijken naar mogelijkheden voor samenwerking. Zoals beschreven in het participatieplan voor de nieuwe vaste presentatie, gaan we daarvoor eerst ons netwerk

⁷ "Ethische Code voor Musea", geraadpleegd op 11 januari 2024, ethischecodevoormusea.nl.

⁸ "Governance Code Cultuur", Cultuur+Ondernemen, geraadpleegd op 11 januari 2024, cultuur-ondernemen.nl.

⁹ "Fair Practice Code", geraadpleegd op 11 januari 2024, fairpracticecode.nl.

¹⁰ "Code Diversiteit&Inclusie", geraadpleegd op 11 januari 2024, codedi.nl.

Bijlage 2: Plateauplanning

uitbreiden en inventariserende gesprekken voeren. Vervolgens gaan we de input vanuit deze gesprekken vertalen naar programmering. Dit kan gaan om een deel van de vaste presentatie, een wisseltonstelling of een eenmalige of jaarlijks terugkerende activiteit. Aan het einde van de ontwikkelfase gaan we het programma testen met de (beoogde) doelgroep. Na afloop vindt steeds een evaluatie plaats.

Ons doel is om bij ieder programma, dat kan gaan om een activiteit of om een tentoonstelling, een doelgroep te bereiken die Museum aan de A nog niet regelmatig bezoekt. Dit zorgt voor meer diversiteit onder ons publiek. Daarbij streven wij naar diversiteit op verschillende gebieden zoals leeftijd, culturele achtergrond of opleidingsniveau. Maar dit kan ook gaan om bewoners van bepaalde wijken of delen van de provincie. (Zie voor meer informatie ons Participatieplan vaste presentatie¹¹ en ons Doelgroependocument.)

Ook op het gebied van personeel, Raad van Toezicht en Raad van Advies streven wij naar meer diversiteit. Dit doen we bijvoorbeeld door aspecten zoals de man-vrouwverhouding en diversiteit qua leeftijd binnen de organisatie mee te laten wegen bij het aannemen van nieuw personeel. Wat de culturele achtergrond van medewerkers betreft, zien we dat het aanbrengen van meer diversiteit vaak lastig is en vooral mensen met een

Westerse achtergrond op onze vacatures reageren. In de komende beleidsperiode willen we kijken naar nieuwe kanalen om vacatures uit te zetten, zodat we ook andere groepen bereiken. Voor het diversifiëren van onze Raad van Toezicht treedt in de periode 2024-2025 een trainee via ATANA toe.

Onze partners vervullen een belangrijke rol in het creëren van een inclusief museum. Samen met het Groninger Museum, de Groninger Archieven en de verschillende erfgoedinstellingen in stad en provincie zorgen wij voor een historische programmering die interessant is voor zo veel mogelijke doelgroepen. Samenwerkingen met onderwijsinstellingen zoals Noorderpoort zorgen ervoor dat onze programmering ook aansluit bij jongeren. Ook onze samenwerkingen met bijvoorbeeld de Stichting Pittig Gekruid die (een deel van) Groningers van kleur vertegenwoordigt of met de Kentalis Gyotschool voor doven en slechthorenden helpen ons om als museum toegankelijker en inclusiever worden.

Eind 2023 hebben we ons aangesloten bij het Stedelijk Netwerk Diversiteit en Inclusie. In de komende beleidsperiode gaan we samen met onze partners programmering ontwikkelen voor het vernieuwde museum. Om nog meer (nieuwe) doelgroepen te bereiken, willen we ons netwerk verder gaan uitbreiden. Dit doen we bijvoorbeeld door het actief benaderen van wijkteams en zorginstellingen.

¹¹ Participatieplan vaste presentatie beschikbaar op aanvraag.

1 Educatie & participatie

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
Klankbordgroep, en jongerenpanel (2024)	Klankbordgroep, en jongerenpanel (2024)	Klankbordgroep, en jongerenpanel (2025)	Klankbordgroep, en jongerenpanel (2025)	Klankbordgroep, en jongerenpanel (2026)
Meer divers aanbod: sleutelfiguren in de provincie (2024)	Meer divers aanbod: sleutelfiguren in de provincie (2024)	Meer divers aanbod: sleutelfiguren in de provincie (2025)	Meer divers aanbod: sleutelfiguren in de provincie (2025)	Meer divers aanbod: sleutelfiguren in de provincie (2026)
Educatieve programma's voor po, vo en mbo, hbo en wo i.r.t. vaste presentatie (2024)	Educatieve programma's voor po, vo en mbo, hbo en wo i.r.t. vaste presentatie (2024)	Educatieve programma's voor po, vo en mbo, hbo en wo i.r.t. vaste presentatie (2025)	Educatieve programma's voor po, vo en mbo, hbo en wo i.r.t. vaste presentatie (2025)	Educatieve programma's voor po, vo en mbo, hbo en wo i.r.t. vaste presentatie (2026)
Doelgroepenplan t.b.v. activiteiten-programma (2024)	Doelgroepenplan t.b.v. activiteiten-programma (2024)	Doelgroepenplan t.b.v. activiteiten-programma (2025)	Doelgroepenplan t.b.v. activiteiten-programma (2025)	Doelgroepenplan t.b.v. activiteiten-programma (2026)

2 Voorwerpen & verhalen

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
Ontzameltraject (2022)	Ontzameltraject (2022)	Ontzameltraject (2022)	Ontzameltraject (2022-2025)	Ontzameltraject (2026)
Collectie-herwaardering (2023)	Collectie-herwaardering (2024)	Collectie-herwaardering (2024)	Collectie-herwaardering (2024-2028)	
Verbetertraject behoud en beheer collectie (2023-2024)	Verbetertraject behoud en beheer collectie (2024)	Verbetertraject behoud en beheer collectie (2024)	Verbetertraject behoud en beheer collectie (2025-2028)	Verbetertraject behoud en beheer collectie (2028)
Verzamelbeleid afstemmen met partners (2024)	Verzamelbeleid afstemmen met partners (2024)	Verzamelbeleid afstemmen met partners (2024-2025)	Verzamelbeleid afstemmen met partners (2026-2028)	Verzamelbeleid afstemmen met partners (2028)
Vaste presentatie het (on)geluk van Groningen samenstellen (2022-2023)	Vaste presentatie het (on)geluk van Groningen samenstellen (2023-2025)	Vaste presentatie het (on)geluk van Groningen samenstellen (2026)	Vaste presentatie het (on)geluk van Groningen samenstellen (2026)	Vaste presentatie het (on)geluk van Groningen samenstellen (2026-2028)
Beleid wissel-tentoonstellingen samenstellen (2024)	Beleid wissel-tentoonstellingen samenstellen (2024)	Beleid wissel-tentoonstellingen samenstellen (2025-2026)	Beleid wissel-tentoonstellingen samenstellen (2026-2028)	Beleid wissel-tentoonstellingen samenstellen (2028)

3 Profilering

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
Profileringsplan: paspoort, Kompas (2021-2023)	Profileringsplan: paspoort, Kompas (2021-2025)	Profileringsplan: paspoort, Kompas (2021-2025)	Profileringsplan: paspoort, Kompas (2025)	Profileringsplan: paspoort, Kompas (2026)
Toevoeging aan museaal aanbod Groningen afstemmen met partners (2024)	Toevoeging aan museaal aanbod Groningen afstemmen met partners (2024)	Toevoeging aan museaal aanbod Groningen afstemmen met partners (2025)	Toevoeging aan museaal aanbod Groningen afstemmen met partners (2025)	Toevoeging aan museaal aanbod Groningen afstemmen met partners (2026)
Vernieuwbouwplan (2024)	Vernieuwbouwplan (2024)	Vernieuwbouwplan (2025)	Vernieuwbouwplan (2025)	Vernieuwbouwplan (2026)
Communicatieplan (2024)	Communicatieplan (2024)	Communicatieplan (2024)	Communicatieplan (2025)	Communicatieplan (2026)

4 Historische ontmoetingsplek

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
Plan diversiteit & inclusie (2024)	Plan diversiteit & inclusie (2024)	Plan diversiteit & inclusie (2025)	Plan diversiteit & inclusie (2025)	Plan diversiteit & inclusie (2026)
De burens van Museum aan de A (2021-2023)	De burens van Museum aan de A (2024)	De burens van Museum aan de A (2024)	De burens van Museum aan de A (2025)	De burens van Museum aan de A (2026)
Plan binnenplein (2024)	Plan binnenplein (2024)	Plan binnenplein (2024 en 2025)	Plan binnenplein (2024 en 2025)	Plan binnenplein (2026)
Vernieuwbouwplan (2024)	Vernieuwbouwplan (2024)	Vernieuwbouwplan (2025)	Vernieuwbouwplan (2025)	Vernieuwbouwplan (2026)

5 Startpunt voor een ontdekkingsreis

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
Verbreden, bestendigen en versterken van museale netwerk in de provincie (2024-2028)	Verbreden, bestendigen en versterken van museale netwerk in de provincie (2024-2028)	Verbreden, bestendigen en versterken van museale netwerk in de provincie (2024-2028)	Verbreden, bestendigen en versterken van museale netwerk in de provincie (2024-2028)	Verbreden, bestendigen en versterken van museale netwerk in de provincie (2024-2028)
Participatie musea bij vaste presentatie (2024-2025)	Participatie musea bij vaste presentatie (2024-2025)	Participatie musea bij vaste presentatie (2025-2026)	Participatie musea bij vaste presentatie (2025-2026)	Participatie musea bij vaste presentatie (2025-2026)
Plan voor gezamenlijke tentoonstellingen (2025)	Plan voor gezamenlijke tentoonstellingen (2025)	Plan voor gezamenlijke tentoonstellingen (2025)	Plan voor gezamenlijke tentoonstellingen (2026)	Plan voor gezamenlijke tentoonstellingen (2026)
Plan voor gezamenlijke activiteiten (2025)	Plan voor gezamenlijke activiteiten (2025)	Plan voor gezamenlijke activiteiten (2025)	Plan voor gezamenlijke activiteiten (2026)	Plan voor gezamenlijke activiteiten (2026)

Colofon

6 Professionalisering en cultureel ondernemerschap

Inventarisatie →	Ontwikkeling →	Testfase →	Implementatie →	Evaluatie en doorontwikkeling
	Projectmanagement opzetten (2024)	Proces van Projectmanagement afstemmen met organisatie (2024)	Proces van Projectmanagement formaliseren en toepassen (2024)	
Verdere efficiency-verbeteringen AFAS inventariseren (2025)	Efficiency-verbeteringen onderzoeken en kosten/batenanalyses maken (2025)	Testen van opties voor efficiencyverbetering (2025/2026)	Succesvolle opties voor efficiency implementeren (2026/2027)	
Digitale ontsluiting collectie verbeteren (2027/2028)				
Onderzoek naar stand van beveiliging en verbetermogelijkheden (2024)	Plan maken voor fysieke en digitale beveiliging (2024)	Invoering digitale beveiligingsmaatregelen (2025)		
Commerciële opties in kaart brengen (2024)	Keuzes maken in de commerciële activiteiten die we willen ontplooiën (2024/2025)	Nieuwe en bestaande commerciële activiteiten ontplooiën in de nieuwe opzet (2026)	Verankering van succesvolle commerciële activiteiten in de bedrijfsvoering (2027)	Herijken commerciële activiteiten, nieuwe opties zoeken (2028)
Kennisbehoefte vaststellen (2024/2025)	Opleidingsplan maken (2025)		Opleidingen plannen en monitoren (2025/2026)	Effectiviteit van opleidingen evalueren en opleidingsplan actualiseren (2027/2028)
	Uitwerken stageplekken en onderzoeksopdrachten (2025)	Beginnen met enkel opdrachten of stagiairs (2026)	Ervaringen verwerken in structurele opleidingsplekken (2027/2028)	
Samenwerkingsmogelijkheden met andere instellingen inventariseren (2024/2025)		Testprojecten vormgeven met andere instellingen (2026)	Succesvolle ervaringen formaliseren in samenwerkingsovereenkomsten (2027/2028)	

Tekst Nicolette Bartelink, Michèle Corbier, Karlijn Donders, Carla de Groot, Harm Grooten, Nicki Günther, Maaïke Modderman, Bastiaan Steffens
 Fotografie Niels Knelis, Joost Nuijten
 Redactie Nicolette Bartelink, Karlijn Donders, Nicki Günther
 Vormgeving Honing Mosterd

Stichting Museum aan de A
Brugstraat 24
9711 HZ Groningen
050 312 22 02
museumaandea.nl

